

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

za pošilj. na dom 20 h. in
mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENE

Inserati:

Enostop. petlistra (72 mm):
za enkrat . . . 13 h
za dvakrat . . . 11 "
za trikrat . . . 9 "
za več kot trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravišvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Pogodba z Italijo.

(Govor posl. Povšeta.)

V razpravi o trgovinskih pogodbah v poslanski zbornici dne 22. febr. je poslanec Povše govoril sledeče:

Govor g. tovariša Biankinija v tej razpravi je tudi na me napravil mogočen vtis. Odkrito priznam, da pritrjujem njegovim besedam. Dalmacija bode v istini zopet plačala račun za trgov. pogodbo z Italijo. Vendar obžalujem, da kot kranjski poslanec s svojimi tovarjši zavzemam druge stališče v tem vprašanju. Vzroki so čisto gospodarskega značaja.

To hočem dokazati, da naši volivci vedo, zakaj glasujemo za pogodbo.

V prvi vrsti naglašam, da vinske klavzule ni več v pogodbi. Vesel sem, ker se je avstrijska vlada ozirala na želje vinorejcev, ki imajo svoje dohodke v vinogradih. Ze pred 15. leti sem bil med onim malim številom poslancev, ki so vlado opozarjali na nevarnost vinske klavzule. Tedanji poljedelski minister mi je odgovarjal, da ne poznam razmer, dasi sem mnogo let živel v Gorici ob italijanski meji. Hotel je staviti z menoj, da 2000, k večjemu 4000 hl italijanskega vina ne bode prišlo čez mejo. In res, že prva leta je prišlo čez mejo na stotisoče hektolitrov. Italijani so uvozili vina nad 30 milijonov kron. Vlada pa se je sedaj odločno uprla vinski klavzuli, dobro vedoč, da v zbornici tudi ne dobi večine za novo klavzulo.

To naglašam tudi zato, da Italijani izvedo resnico. Vse stranke brez razlike so podpirale v tem boju vinorejske dežele, da se odpravi vinska klavzula, ki je južnim deželam napravila na milijone škode.

To je bilo nujno potrebno, ker trtna uš je bila skoraj uničila naše vinograde. Milijone denarja in mnogo dela je bilo treba, da so vinorejci obnovili svoje vinograde. Mnogo dolgov je vknjiženih na vinogradih. Te dolgove bodo vinorejci mogli plačati, ako prodajajo vino za primerno ceno.

Na drugi strani pa je tudi istina, da so Italijani zahtevali in tudi dosegli odškodnino za vinsko klavzulo. — Tovariš Biankini je preje opisaval velike žrtve, ki jih mora nositi Dalmacija za novo pogodbo z Italijo. Italija je dosegla koncesije za svoje pridelke, ki se ne morejo daleč izvažati. Tako so oranže carine proste. Zadnje leto so Italijani izvozili čez našo mejo za dobrih šest milijonov lir. To več ali manj škoduje našim sadjerejcem. Priznati pa moram tudi, da smo merali Italijanom dovoliti nekaj koncesij, sicer bi bila pogodba nemogoča.

Velika koncesija Italiji je tudi, da so mandeljni carine proste. Mandeljnov izvažala Italija na leto do 72.000 meter. stotov, od tega nad 21.000 met. stotov v Avstrijo v vrednosti nad šest milijonov.

Svežega sadja izvažala Italija v naše dežele za štiri milijone lir, zelenjave za tri in pol milijona. To pa vse brez carine, kar pa škoduje južnim pokrajinam. Tako n. pr. ima Goriška jako ugodno podnebje za zgodnje pridelke, n. pr. za krumpir. Ko pa je Avstrija dovolila Italiji za zgodnje pridelke prost uvoz in južna železnica še znižane voznino, so mogli Italijani iz Genove ceneje predajati na Dunaju svoje zgodnje pridelke, nego Goričani. (Čujte! Čujte!) Naravno, da je padla cena od 12, 15 gld. za met. stot na 3, 4 gld. Na tisoče ljudi je bilo uničenih in morali so v Ameriko. To ni prava gospodarska politika države, ako pusti svoje ljudi stradati ali v tujino, namesto da bi jih varovala na domači zemlji! Zelenjave izvažala Italija na leto do 119.800 met. stotov, nad polovico, 67.300 met. stotov v Avstrijo. Ta pridelek pa se hitro izpridi, zato dobe Italijani veliko olajšavo, ker morejo svojo zelenjad brez carine izvažati v našo državo.

Fig izvažala Italija 107.000 met. stotov, samo v Avstrijo 61.000 stotov; svežih cvečic 7894 stotov, v Avstrijo 4939 stotov. — Svežih rib izvažala Italija 11.449 met. stotov, v Avstrijo 7526 stotov.

Velika olajšava je tudi za Italijo, da more za 3 in pol milijona konopelj brez ca-

rine uvažati v našo državo. Seveda rabijo ta pridelek naši vrvarji, toda škodi nam tuji uvoz, ker pritiska na ceno domačega prediva.

Obžalujem pa koncesijo Italijanom glede olja. Na Toskanskem so si posestniki s pomočjo države napravili oljkine gozde, podobne rajskim vrtom. Na tisoče in tisoče ljudi ima bogat zaslužek. Naša Dalmacija pa je zanemarila svoje oljkine gaje, ker ne dobiva podpor od države. Res ne kaže Dalmatincem drugega, kakor je rekel tovariš Biankini, nego da posekajo oljke. Upam pa, da bode avstrijska vlada bolj skrbela za Dalmacijo in podpirala razne kmetijske panoge. (Pritrjevanje.)

Vsi govorniki, tudi nemški, priznajo, da je avstrijska vlada zanemarjala Dalmacijo. Vlada naj stori svojo dolžnost, da si zopet pridobi srca Dalmatincev. (Dobro!)

Italija pa izvažala v našo državo tudi opeko za stavbe v vrednosti nad tri milijone. Imamo pa v Dalmaciji, Istri, posebno pa na Kranjskem več opekarn, ki izvažajo opeko v Opatijo, Reko itd. In vendar izvažala Italija še toliko opeke v naše dežele. Sicer je za italijansko opeko določena neka carina, a ta je mnogo prenizka.

Dalje se je Italija za vinsko klavzulo odškodovala z jako znatno carino za avstrijske konje. Naša država izvažala mnogo konj v Italijo, največ seveda Ogrska. (Posl. Biankini: Tudi Hrvaška!) Žal, da tudi Hrvaška spada k Ogrski. (Poslanec Biankini: Protestujem! Hrvaška ne spada k Ogrski, marveč je samostojna, neodvisna kraljevina.) Tudi iz naših alpskih dežel gre mnogo konj v Italijo.

Nadaljna koncesija Italiji je pogodba glede živinske kuge. Pri rokah imam dopis iz ogrskih krogov na Stajerskem. Ti zahtevajo, da pogodbo odklonimo. Tebi nič meni nič, tako pač poslanec ne sme postopati. Poslanec mora glasovati po svojem prepričanju. Pač pa mora zahtevati od vlade, da strogo pazi na kugo v Italiji. Lani so izvozili mnogo prašičev iz Italije v Avstrijo.

Vlada se je prepirala o italijanski kugi. V Svici so zasledili 200 slučajev kuge pri italijanskih prašičih. Zato sem tudi podpisal Schrottov predlog, naj vlada strogo pazi na živino, ki jo Italijani gonijo na pašo na avstrijskih planinah. Prvi pogoj razvoju živinoreje je, da zatremo kugo. Zato pozdravljam izjavo g. poljedelskega ministra, da se veterinarska vprašanja iz notranjega ministristva prenese v poljedelsko.

Sploh priznam, da avstrijska vlada brani domačo živinorejo. Tako po novi pogodbi ni odprla meje ruski živini. V Rusiji mora živinozdravnik nadzorovati 24krat večje ozemlje, ko v Avstriji. In vendar imamo v Avstriji še premalo živinozdravnikov.

Ravnokar sem slišal, da so na Kranjskem v novomeškem in črnomaljskem okraju prepovedali uvoz in izvoz prašičev. Sedaj je najboljši čas za prašičjo kupčijo. Ta zaprtija je velika škoda za prebivalstvo. Zato bomo zahtevali od vlade, da čimprej prekliče zaprtijo.

Naša vlada naj torej skrbi, da domači trg ohrani domačim živinorejcem. Po novih pogodbah se bode znižal izvoz avstrijske živine, osobito v Nemčijo. Zato skrbimo s pomočjo vlade, da si ohranimo domači trg in še izvažamo čez mejo.

Kaj je torej glavni vzrok, da slovenski poslanci glasujemo za pogodbo z Italijo? Italija nam je zopet dovolila brez carine izvažati les in žaganice čez mejo. Kranjska ima 45 odstotkov gozdnega površja. Iz Avstrije se izvažala v Italijo brez carine na leto za 37 do 40 milijonov. In Kranjska izvažala mnogo lesa. To je vzrok, tovariši iz Dalmacije, da glasujemo za pogodbo. To smo dolžni svoji deželi in svojim volivcem.

Končam z željo, da bode vlada obračala večjo pozornost na povzdigo Dalmacije, da obljubam slede tudi dejanja. Sploh naj avstrijska vlada podpira domače poljedelstvo. V južnih kronovinah so mogoči razni pridelki, ki jih nimajo srednje in severne avstrijske dežele. Vlada naj torej podpira te panoge poljedelstva, potem bodo tudi vti-

LISTEK.

O paleontologiji in mamutu.

Predaval v „Slov. kršč.-soc. zvezi“ gosp. kanonik J. Sussnik.

Površje naše zemlje ni imelo vedno take oblike, kakršno ima dandanes. Geologija in geogonija nam kažeta njen razvoj, ki se je vršil tekom nešteti tisočletij. Veščaki, ki so preiskovali posamezne plasti zemeljske skorje in gorovja, razločujejo razne dobe, v katerih je polagoma nastajala zemeljska skorja, deloma iz shlajenih površnih plasti, deloma vsled vulkaničnih in plutoničnih sil, ki so vedno delovale na zemeljskem površju. V vsem razvoju razločujejo štiri glavne dobe, katere po raznovrstnosti vsebine še razdeljujejo v celo vrsto manjših eddelkov. Kot najstarejšo dobo navajajo pravek (azoična doba), kjer se nahaja večidel kremenčasto in škrlasto kamenje; drugo dobo nazivljejo stari vek (paleozoična doba), pri kateri razločujejo razne plasti silur, devon, zlasti pa za nas tako imenitno dobo (karbon) premogovih zalog. Srednji vek (mezozoična doba) obsega plasti trias, jura in kreda, v teh plasteh se nahaja največ okamnih vodnih živali, in novejši vek

(kenozoična doba) s terciarno dobo, diluvialno in aluvialno dobo. V zadnjih dveh dobah nastopa že človek. V diluvialno dobo spada tudi ledena doba, ko je bil znaten del zemeljskega površja pokrit z ledom in ledeniki.

Ko so v novejših časih jeli natančneje preiskovati zemeljske tvorbe, ko so rudokopi vedno globlje predirali v zemeljske plasti, so našli ondi premnogo ostankov rastlin in živali iz davno preteklih časov. Našli so rastline in živali, ki so sicer podobne sedaj na zemlji bivajočim vrstam, ki se pa sedaj nikjer več ne nahajajo. Nekatere teh rastlin in živalskih trupel so našli okamenele. Kamnena raztopina je polagoma napolnila vse notranje prostore, mehkejši deli so razpadli, njihovo mesto je zavzela raztopina, ki se je polagoma zgostila, strdila in okamenela. Na ta način nam je shranjenih nebrojno rastlin, dreves, večjih in manjših zlasti v vodah živečih živali.

Zopet druge živali in rastline sicer niso okamenele, pač pa jih je polagoma obdal in obilil kamenit oklep in jih tako zavaroval proti vsaki poznejši poškodbi. Zlasti okostij se je na ta način veliko ohranilo.

Oglejmo si nekoliko rastlinstvo onih prvotnih dob! Okamnine in ostanki iz onih

časov nam kažejo popolnoma drugačno rastlinstvo. Kolikor se dá iz ostankov sklepati, je bilo število posameznih rastlinskih vrst veliko manjše, kot v sedanji dobi, toda v bujni rasti so jih daleč prekašale. Praproti so bile onda mogočna drevesa z debelimi obsenelimi debli, nekatere vrste so bile nekako v sredi med palmo in praproto. Preslice, (Equisetum), katere so sedaj komaj do dve pedi visoke, so bile tedaj mogočna drevesa, ki so tvorila prostrane gozdove. Ona doba nam kaže tudi velikanske lesičke (parkelj Lycopodium), zlasti takezvani Lepidodendron je bil mogočno drevo. Naše sedanje praproti, preslice in lesičeki so nekaki pritlikavi potomci, slabotni otroci nekdanjih mogočnih gozdov. Te gozde so uničile razne katastrofe, povodnji so njihova debela napravile v silni množini v globeli in kotline; iz teh zalog je nastal premog, ki ga nam hrani zemlja kot kurivo še za tisočletja. — V teh skladiščih se nahaja mnogo ostankov od rastlin, katerih bi sedaj zastoj iskal v našem rastlinstvu. V teh tvorbah se nahaja tudi velika množina morskih rastlin, alg in halug. Omeniti nam je tudi še diatomeje, one neznatne rastlinice (alge) v kremenčasti lupinici, ki vkljub svoji neznatni velikosti, (desetinko milimetra in še manjše)

tvorijo mogočne zemeljske plasti. Igličasto drevje se za časa premogovih tvorb ni še nahajalo med rastlinstvom.

Izmed živalstva se nahajajo v prvotnih dobah izključno le vodne živali. Zlasti v veliki množini so se nahajali sedaj popolnoma izmrli trilobiti, košarji, ki so najbliže v sorodu z raki. Bile so večinoma manjše živalice, vendar so pa nekatere vrste dosegle velikosti do pol metra. Istčasno z njimi so bili mnogoštevilni tudi razni polži glavonožci in dr.

Dosti bolj pa se je živalstvo razvilo za časa druge mezozoične dobe. Za časa triasnih in jura-tvorb počnejo nastopati v vodi in na suhem znamenite živali, ki spadajo že k vretenčarjem in katere se naravoslovci nadeli s skupnim imenom „Sauria“. Dandanes bi v isto vrsto pristeli naše kuščarje, krokodile. Ichiosaurus*) je bila grozna zver, pol riba, pol krokodil. Do 9 m dolga žival je imela grozno krokodilovo žrelo, mesto sprednjih nog plavute in pravi ribji rep. Plesiosaurus je bil sicer mnogo manjši, pa za naše oči še bolj nenavadne oblike. Kratko široko truplo je imelo neprimerne dolg vrat z malo glavo. Naravo-

*) Primeri sliko v lanskem „Dom in Svetu“!

nile vedne tožbe naših tovarišev iz Dalmacije. (Zivahna pohvala.)

Politični in vojaški položaj na jugu.

Porečilo tržaškega „Piccola“ in „Polaer Morgenblatt“, da se bodo letošnji jesen vršile ob dalmatinski obali velike vojaške vaje na suhem in na morju, se potrjuje. Vaje bodo velike kombinirane izkrvalne vaje, ki se bodo vršile začetkom septembra ob dalmatinski obali. Vaj se bo udeležila na eni strani poletna eskadra, ki pa bo v ta namen zelo pomnožena, na drugi strani pa XV. armadni zbor iz Sarajeva in dve gorski artiljerijski brigadi s poveljstvom v Zadru. Skoro gotovo se vaj udeležijo tudi cesar ali prestolonaslednik. Ni dvoma, da so te vaje v južni Dalmaciji v najožje zvezi s političnim položajem. Italija je v zadnjih mesecih zbrala na mejah nič manj ko 75 kompanij „alpinov“ in tudi na Furlanskem je opaziti podobno vojaško zbiranje. Iz iredentovskih listov pa je znano, kako važno vlogo v italijanskih vojnih načrtih igra misel, izkrcati močne čete v južni Dalmaciji, ki naj s pomočjo Crnogorcev dosežejo Savo, da v danem položaju podajo roko mažarskim prijateljem. Pod temi okoliščinami je čisto umljivo, da vojna uprava dela priprave, da se obvaruje presenečenja.

Od druge strani se poroča, da se cesarski manevri vrše letos na severu malo prej ko kombinirane vaje v Dalmaciji. Tudi na Ogrskem se vrše vaje, a tu manjka moštva. Od 33 000 vpleklanih nadomestnih rezervistov jih 8000 sploh ni prišlo. Pri nekem polku je bilo vpleklanih 800 mož, a jih 500 ni prišlo. Posebno hudo trpe pionijski oddelki, kjer manjka kar 25%. Ravnotako trpi na tem naša mornarica. Za pripravo poletne eskadre manjka 2000 mož. Ako se za to pomanjkanje ne najde nadomestila, bo morala jeseni eskadra k vajam z nepopolnim moštvom, vsled česar so vaje skoraj brezpomembne. Te naše razmere so vse znane v Italiji. Brati je treba lažje liste iz države, da se o tem prepričamo. Morda bo odkrito obravnavanje o usodni desorganizaciji naše armade in mornarice kaj pripomoglo, da se te razmere izboljšajo.

Absolutizem na Ogrskem.

Včeraj zvečer je objavil ogrski vladni list ministrska odloka, ki uveljavlja trgovinski pogodbi z Rusijo in Italijo.

Graf Tisza je pisal predsedniku hrvaške vladne stranke, Tomažicu, da je ponizala koalicijska mažarski ugled, ker se brati za hrbitom peklicanih zastopnikov v Avstriji s Klofačem na Hrvaškem pa s Cingrio. — Baje so se posvetovali v narodni kazini o sestavi vlade po načelih nagodbe iz l. 1867. Kreni nameravajo baje staviti edin predlog, da razpišejo v zakonit. roku nove volitve. A koalicijska odklanja načrt.

Szell je govoril o položaju. Sedanji položaj je protustaven in protizakonit. Bodečnost bo dokazala, da je nemogoč absolutizem na Ogrskem. Mažare je pozval, naj se združijo v obrambo ustave.

Vlada namerava še ostreje nastopiti proti časopisju. Casopisov ne bodo smeli pošiljati po brzovalnikih in ustavit nameravajo tudi pošiljanje časopisov v zavojih. Vsak časopis bo moral imeti znamko. Odpraviti nameravajo tudi znižane poštnino za časopise in uvesti za časopise za tiskovine veljavno poštnino.

slovci to žival primerjajo želvi s plavutastimi nogami, skozi katero je kača pretaknjena. Največje živali so bile iz vrste Dinosaurius. Te živali so živele že večidel na suhem in so se približevale sesalcem. Večidel so se hranile z rastlinstvom, vendar so bili tudi nekateri mesožrci med njimi. Največji nestvor je bil Kamasaurus, kateremu prisojajo do 25 m dolgoti, Inguanodon in Megalosaurus sta dosegla baje do 15 m dolžine. Nekatere vrste so imele tudi kreljuti in so bili pravi pravcati zmaji, n. pr. Pteranodon, ki je baje meril z razprtimi kreljutami 6 m. Med njimi se nahajajo tudi ptiči, ki imajo nenavadno obliko, deloma z zobovjem opremljene kljune (Archaeopteryx). Večina teh živali spada v srednji vek, njihova okostja se po največ nahajajo v kredastih in jurastih plasteh.

Za srednjim vekom nastopa novejša kenozoična doba. V tej dobi razločujemo najstarejšo terciarno dobo, ledene in popotopno dobo in novejšo aluvijalno dobo. V terciarni dobi opazujemo nagli razvoj sesalcev. Živali iz plemena „Sauria“ polagoma izginejo, njihova okostja so v terciarni dobi že zelo redka, njihova mesta zavzemajo sesalci, zlasti se nahaja med njimi veliko debelekožcev. Palaestherium in An-

Državno pravdnštvo je dvignilo obtožbo proti bivšemu ogrskemu poslancu Gezi Polonyiju zaradi razžaljenja veličanstva in hujskanja na sobotnem shodu v Jasklubu.

O grofu Albertu Apponyiju je znano, da je podpisal vse oklice proti ex lex stanju. A kljub temu je sam plačal tečno vse davke.

V Srbiji živeči bosanski begunci nabirajo podpise za sledečo brzojavko Košutu: Neopravičeno pohojena zastava bosanske hercegovskih vstašev pozdravlja v vaših rokah plapolajočo ogrsko zastavo in prosi za dosego svojih pravic.

Glasovi o volivni reformi.

Poslanec Wolf izjavlja v „Deutsche Rundschau“, da morajo nemške stranke nastopiti za splošno enako in direktno volivno pravico.

Linški občinski svet je odobril resolucijo, ki zahteva za Linc najmanj 3 poslance.

Glasiło čeških agrarcev priobčuje članek o sodelovanju Mladočehov pri volivni reformi. Mladočehi so se začetkoma ustavljali naredni omejitvi volivnih okrožij, a ko so uvideli, da je ostal njihov odpor brezuspešen, so dali sami vladi na razpolago podatke za volivno geometrijo.

Neki vodilni člaa gosposke zbornice se je izrazil, da bo gosposka zbornica predloge o volivni reformi brez posebnih težkoč rešila.

„Slowo polskie“ trdi, da bodo zahtevali v Galiciji Rusini 37 in Poljaki le 54 poslaniških mest. Namesto sedanjega poljskega kola bi nastala dva poljska kluba, eden s 30 in eden z 20 poslanci.

Spor s Srbijo končan.

Na dvornem plesu je nagovoril cesar Franc Jožef srbskega poslanika dr. Vujića. Cesar je rekel, da ga veseli, ker so nastale zopet prijateljske razmere s Srbijo. V nadaljnjem pogovoru je cesar tudi rekel, da upa na ugoden uspeh pogajanj o trgovinski pogodbi s Srbijo. Trgovinska pogodba bo povzročila nadaljni razvoj prijateljskih odnosov med Srbijo in Avstrijo. Pogajanja med Srbijo in Avstrijo nameravajo tako pospešiti, da bodo sklenili trgovinsko pogodbo še tekom meseca marca. Dekler ne bo sklenjena nova trgovinska pogodba, ostanejo v veljavi začasna določila. Uvoz in prevoz zaklane živine in perutnine je zopet dovoljen. Zivo živino bodo smeli uvažati le po določilih iz neokuženih srbskih krajev. — Včeraj dopoldne je brzojavila srbska vlada naši vladi pogoje o začasni trgovinski pogodbi. Srbski ministrski svet je sklenil, da ne odobri začasne trgovinske pogodbe, ako ta ne bo obsegala tudi določil o prometu živine in da ji je ljubše stanje brez pogodbe. Glasilo bolgarske vlade, „Novi Vek“, je napadlo včeraj jako ostro srbsko vlado, ker je opustila carinsko zvezo z Bolgarijo in se udala nasprotnikom slovanske solidarne politike. Boje se, da nastanejo zapletljaji med Srbijo in Bolgarijo.

Osoda ruskih častnikov, ki so bili v vojni vjeti.

„Ruski Invalid“ je priobčil nastopni carski ukaz:

1. Oni častniki, ki so ranjeni prišli v vojno ujetništvo oziroma, ki jim je bila odvzeta možnost, da bi se bili branili, se imajo zopet uvrstiti v svoje četne oddelke. 2. Oni častniki, ki so prišli v vojno ujetništvo ne-

ranjeni, oziroma le malo ranjeni, se imajo zopet sprejeti v njihove četne oddelke le tedaj, ako je privolil častniški zbor tozadevnega četnega oddelka. V tem slučaju jih je uvrstiti v lokalne vojaške oblastnije 3. Generale in poveljnike samostojnih četnih oddelkov, ki so bili vjeti, je za dobo enega leta, ne oziroma se na to, so li bili ranjeni ali neranjeni, ob njihovem prihodu v demovino uvrstiti v štab njihovega armadnega zbora in sicer v svrhu, da se natančneje pojasnijo okoliščine, pod katerimi so bili vjeti. Izid preiskave ter eventualni predlogi, ali se imajo omenjeni generali potem še nadalje pustiti v službi ali ne, je predložiti carju. Te določbe se pa ne tičejo častnikov bivše posadke v Port Arturu, ki je prišla v vojno ujetništvo vsled kapitulacije.

Poraz francoskega vojnega ministra v zbornici.

V včerajšnji seji francoske zbornice so sklenili, da znižajo dobo za orožne vaje rezervistov na 15 in deželni brambovcev na šest dni, dasi je odločilo ugovarjal francoski vojni minister Etienne. Na Francoskem so tudi znižali pristojbino za pisma s 16. aprilom od 15 na 10 centimov.

Maroška konferenca.

Splošno sodijo, da je konferenca ostala brezuspešna. Došla so poročila, da namerava posredovati med Francozi in Nemci naš vladar. Izključeno nikakor ni, da odgodi konferenco.

Boj med vojaki in kmeti v Galiciji.

V Nižniowu so prijeli po nekem shodu več kmetov v občini Ladzka, ki so jih obdolžili, da so povzročili izgrede. A kmetje so napadli vojaški oddelke, ki je spremljal kmete v zapor.

Vojaki so se branili z bajoneti in ko je ostalo to brezuspešno, so streljali vojaki. — Ob tej priliki je bilo ustreljenih šest kmetov.

Rusija.

O generalu Lineviču poročajo, da je verjel vestem, ki so prihajale o njega v Sibirijo, češ, da je car vržen s prestola, dvor da je pobegnil v tujino in da je mnogo ministrov obesanih. Linevič je zato sprjel deputacijo stavkujočih železniških uradnikov in porazdelil med nje več častnih redov. Guverner Transbajkalije je celo ukazal, da se morajo prebivalci „novi vladi“ pokoriti.

Na brodovju v kaspiškem morju so se uprli mornarji. Dveh svojih tovarišev niso marali na zapovednikove povelje aretirati. Vojaštvo s kopnega je upor zadušilo.

Napadalka na admirala Cuhmina je hči trgovca Šaboda iz Minska.

V Peterburgu so zelo presenečeni, ker so zaprli člana ustavne stranke zemstev, kneza Dolgorukęga.

Na postaji Kervo je hotela policija prijeti štiri sumljive osebe. A pri tem je bil ustreljen en orožnik.

Američani proti Turčiji.

Američani pošljejo do 7. marca v bejrutsko pristanišče svoje brodovje, ki obstoji iz križaric „Brooklyn“, „Chattanooga“ in „Galveston“. Brodovju poveljuje podadmiral Sigsbee.

Prva jugoslovanska umetniška izložba v Sofiji.

Sofija, koncem febr.

Koncem avgusta tega leta se odpre v bolgarski prestolnici prva jugoslovanska umetniška izložba zveze slikarjev „Lada“.

Zveza „Lada“ objema umetnike bolgarske, srbske, slovenske in hrvaške. Umetniki vseh štirih jugoslovanskih plemen srečali so se ob priliki kronanja kralja Petra prvika v Belgradu. Tedaj je bila tudi tam uvedena umetniška izložba, katere so se udeležili tudi umetniki - slikarji iz slovanskega juga.

Ideja o duševnem zedinjenju vseh Jugoslovancev začena se v poslednjem času po malem uresničevati: prvi so bili jugoslovanski umetniki, kateri so si podali brat-ski roke ter sklenili zvezo „Lada“. Ta ima za zdaj svoj sedež v Sofiji. Predsednik jej je slavnoznani slikar prof. Vešin, rodome Slovak.

Izložbe se udeležijo vsi bolgarski, hrvaški, slovenski in srbski umetniki. A povabljeni bodo tudi drugi slovanski slavni umetniki, kakor Repin iz Rusije, Mucha s Češkega (živeč zdaj v Parizu) Pajo Jovanović (živeč zdaj na Dunaju).

Slovenski umetniki se morajo čimprej doma organizirati, in želeti je, da pristopijo skupno zvezi „Lada“. Dozdaj so se držali nekako indiferentno, kar je obžalovati, kajti Slovenci so stali vedno v prvih vrstah, ko je bilo treba pokazati ljubezen do slovanstva.

Trije odseki (bolgarski, hrvaški in srbski) bili so te dni po svojih delegatih zbrani v Sofiji in so izrazili željo, da vije kmalu tudi Slovence v svoji sredini.

Centralni odbor se je obrnil s posebnim vabilom do nekaterih znanih slovenskih umetnikov; a potom javnosti apelira na vso slovensko inteligencijo, naj pozdravi simpatično jugoslovansko umetniško zvezo, v kateri ne sme manjkati noben slovenski umetnik.

Jugoslovanska umetniška izložba bo krasen venec, v katerem bodo vpletene najlepše cvetke slovenskih umetniških talentov. Ta ima biti pa posebno dragocena še zaradi tega, ker predstavlja simbol kulturne in duševne edinosti Slovanov. A prvi praznik iste edinosti se praznuje ob podnožju Vitoše.

V ta namen se delajo že zdaj velike priprave. Vlada je obljubila znatno podporo in sam knez prevzame pokroviteljstvo izložbe. Ta bo trajala 2 meseca in privabi gotovo mnogo gostov iz raznih slovanskih pokrajin. Obnavljena in okrašena Sofija se pripravlja na dostojen sprejem.

Stajerske novice.

š Akademična podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Gradcu priredi v ponedeljek, dne 5. sušca v hotelu „Schimmel“ ob 8. uri zvečer svoj XIX. redni občni zbor s sledečim sporedom: 1. Citanje zapisnika; 2. poročilo odbora; 3. glavni poročili tajnika in blagajnika; 4. poročilo revizorjev; 5. poročilo veseličnega odseka; 6. volitev novega odbora; 7. slučajnosti. — V. Tajušek, t. č. predsednik; M. Malnerič, t. č. tajnik.

š Življenje je rešil voznik Ant. Vidman iz Ostroznega neki 9letni deklici. Peljal se je ob Savinji. Na ledu se se igrali otroci. Naenkrat se začuje upitje, pod 9letno deklico Kresnikovo iz Košinc se je udri led in je izginila pod ledom. Vidman je planil z voza in v vodi stojič do prsi izvelkel deklico, ki je bila že na pol mrtva.

š Prememba posesti. Dr. Negri je prodal svojo novo hišo v Celju c. kr. višjemu poštnemu kontrolorju z Dunaja Huguonu Leebu za 50 000 K.

š Ponesrečeni delavec, ki mu je veter odnesel klobuk v Savo, vsled česar je revež potem utonil, se piše Sfojniki.

š Oseba vest. Sodnijski adjunkt g. Potočnik je premeščen iz Celja v Gornji Grad.

š Shod županov in svetovalcev slovenjegraškega okraja se vrši dne 4. marca 1906 ob 3. uri popoldne v „Narodnem domu“ v Slovenjem Gradcu.

š Vladna „nepristranost“ se kaže posebno pri obč. volitvah v St. Ilju. Pri volitvah so se od nemške strani vršile nečuvne krivice, a vlada volitev noče razveljaviti, medtem ko jih je v Sošanju razveljavila na ljubo Nemcem radi malenkosti. Seveda v St. Ilju so doslej gospodovali Nemci. To je v vladnih očeh nekaj drugega.

š Velikanski hrast je dal podreti posestnik Pukšič v Moškanjcih. En meter nad zemljo merjeno meri debl v obsegu nad pet metrov. Srednji premer debla je 1,6 m. Ta hrast je bil zadnji te velikosti na cellem spodnjem dravskem polju. Razni gospodarji in veščaki so mu prisojali okrog 300 let starosti. Pač redka prikazen sredi slovenskih vasij, kakor je bilo ravno to drevo.

š Okrajni zastop v Sošanju je sprejel v svoji plenarni seji dne 26 t. m. soglasno na predlog g. dr. Mayerja protest proti krivični razdelitvi volilnih okrajev na spodnjem Stajerskem, katero vsebuje vladni volilni načrt.

Književnost in umetnost.

* Moški zbori, uglasbil Fr. Ferjančič. „Katol. Bukvarna“ je preskrbela prav lično in okusno izdajo moških zborov znanega nam skladatelja Ferjančiča. Zbirka obsega 9 skladb na 26 straneh velike četverke. Pesmi bodo prav na hvalo prišle vsem mnogoštevilnim, osobito starejšim in izvežbanejšim moškim zborom; kajti, kolikor bolj se širijo izobraževalna društva, temveč se ustanavlja tudi pevskih zborov, tembolj se čuti potreba novih skladb. Z ozirom na to moramo hvaležni biti g. skladatelju, da nam je podal take zaželjeno zbirko, ki se odlikuje po vrlo lepi vsebini ter po krasni opremljeni in vnanosti.

Med zbori, ki imajo povečem umetniško vrednost, se nahaja tudi krasna pesem: „Lisica in petelin“, ki se je z ženskimi glasovi proizvajala pri zadnjem „Ljudskem koncertu“ v Ljubljani ter je poslušalstvo bilo kar očarano ob njej. — Kaj dobro bodo služile: „Budilna“, „Bog blagoslovi pošteno rokodelstvo“, kantata v treh odstavkih (besede obeh zborov dr. Krekove) in „Na sprapor“. Vse so namreč bodrilnega, slavnostnega značaja ter kot nalašč za društvene zборе, kadar

nastopajo ob posebnih prilikah ali svečanostih.

Naj bode to novo, krasno delo na našem glasbenem polju vsem zborom toplo priporočeno. Cena ni pretirana zlasti ker je pripravljena „Katol. Bukvarna“ tistim društvom, ki vzemo vsaj 8 izvodov, dati komad za 150 K, ako se takoj plača. Posamezni snopiči stanejo 2-20 K. Upame, da nam pozneje g. skladatelj podá še kaj pesmi za mešane zборе.

Izpred sodišča.

Izpred porotnega sodišča v Ljubljani.

Roparski merilec. Včeraj popoldne se je obravnavala nadaljevala. Obtoženec se je zagovarjal silno zmedeno in mešal vse skupaj. Ze v preiskavi je Poženel trikrat izpremenil svojo izpovedbo. Ko ga je okrajno sodišče v Murau zaslišalo, delal se je čisto nedolžnega, češ, da je bil z Osvaldom dne 23. avgusta 1905 zadnjikrat skupaj. 92 K 67 vinar, ki so jih našli pri njem, izvira iz njegovih prihrankov.

Pred preiskovalnim sodnikom v Ljubljani je Poženel priznal, da je šel z Osvaldom denarjem po svetu.

Ko sta šla dne 25. avgusta v Ipavčevi gostilni v Idriji k počitku, izrečil mu je Osvald denar v varstvo, češ, da je pri njem bolj spravljjen, ker ne spi tako trdno kot on. Denarja ni bilo več ko 210 K.

Že v spalnici sta se skregala, drugo jutro se je med njima prepir ponovil. Ko sta korakala po cesti nad potokom Nikavo na Vojsko, ga je Osvald sunil z dežnikom v prsa; zgrabila sta se, vrgla in se valila po bregu proti Nikavi. Medtem je Poženel sunil Osvalda pod brado v vrat. Osvald ga je spustil in zdrčal naprej po bregu, on pa je zbežal.

Dne 16. oktobra 1905 v tretjič zaslišan, se je Poženel zopet drugače izgovarjal. V Ipavčevi gostilni je Osvaldu posodil svojo ruto, da je v njo zavil kes kruha. Ko sta šla proti Vojskem mu je Osvald rekel, da se boji po tej cesti hoditi brez orožja. Pobral je kamen in zavil v Poženelovo ruto; sam je tudi debel kamen vtaknil v žep. Ko sta se strkljala po bregu, vdaril ga je Osvald s tem kamenom po rami. Ker ga je Osvald držal za vrat; prijel ga je Poženel za las ter jel z njegovo glavo ob tla tolči, na to ga je še s kamnom po glavi vdaril in z nožem sunil pod brado. Osvald je obležal kakih 15 korakov nad potokom in se je nato sam strkljal v vodo. Svojo ruto z Osvaldovim kamnom je vrgel proč, tako tudi svoj nož in knjižico, v kateri je bil denar, katerega je spravil v svoj notes. Pri pričah se je dognala lažnjivost vseh zagovorov. Sodnik ga je opetovano postavil na laž. Breg pri potoku Vikavo je tako strm, da so morali umorjenega Osvalda z vrvo kvisko dvigniti. Dognalo se je tudi, da je bil Osvald zavrtno napaden, da je imel na glavi 12 ran, nobene poškodbe pa ne pod brado. Lažajiva je tudi trditev, da bi bil Osvald dal njemu spraviti denar, katerega še svoji ženi ni zaupal; Osvald ni bil boječ in je vedno zelo narahlo spal. Dognano pa je tudi, da je bil Osvald mnogo močnejši ko Poženel in da se ni nikdar kregal ali celo tepel.

V ponedeljek po umoru je odšel peš iz Vrhneke proti Logatcu. Na cesti je srečal tri moške, ki jih je prašal: Ali vam je kaj znano, če ni eden iz Logatca v Idriji nekoga ubil? Odgovorili so mu, da te danes privikrat slišijo. Iz Logatca se je z vlakom odpeljal v Trst, kamor je dospel ob 11. uri popoldne, a že ob 6. zvečer se je vrnil z vlakom na Divačo, odtod v Pestočno, odtoder je šel peš na Planino, kjer je zopet sedel na vlak ter se pripeljal v Ljubljano v torek zvečer. Tu je vzel karto na Budimpešto, a se je že v Pragerskem premislil in se odpeljal preko Maribora v Celovec in nato v St. Vid, kjer je pri nekem Medenu kupoval konje za 240 gld., iz česar sledi, da je imel več denarja pri sebi, kakor pa priznava. Nato je odšel v Murau, kjer je stopil v službo k rojaku Modicu, proseč ga, naj ga da v kak smeten kraj. Pripovedoval je, da je bil namenjen v Galicijo, a mu je na Pragerskem ušel vlak z vsem orodjem. V petek je šel z Modicom po mestu, kjer sta srečala orožnika. Poženel je šel naprej, orožnik pa je Modicu povedal, da iščejo nekega Poženela, nakar je Modic povedal, da je to Poženel. Orožniki so šli za njim. Poženel je bežal, a so ga kmalu vjeli. Našli so pri njem okrog 90 K denarja in pa pet do šest voznih listkov, iz česar so sklepali, da je imel pri sebi več ko 100 K. Trdil je namreč, da je 100 K vzel seboj na pot. Popoldne je bilo zaslišanih dvanajst prič in zdravniška izvedenca, ki sta izjavila, da je bil Osvald zadan prvi udarec od zadaj na glavo, da je lobanja počila. Iz tega sledi, da je bil Osvald zavrtno umorjen. Prebrali so se razni izvidi in izpovedbe. Obtoženec ni kazal skoro nobenega kesanja in se je dopoldne celo norčeval iz ranjcega Osvalda, češ, da je bil velik po-

žrešneš, ki je snedel toliko kruha, kolikor ga je videl. Sodniki so stavili porotnikom sedem vprašanj. Prvo se je glasilo, jeli obtoženec kriv zavrtnega umora, drugo pa, jeli kriv ropa. Po izvajanjih drž. pravdnika dr. Kremžarja je govoril dr. Hribar, nakar so po kratkem posvetovanju porotniki proglasili, da so soglasno izpoznali Janeza Poženela krivega zavrtnega umora in ropa. Sodišče je nato obsodilo Poženela na smrtna vešalih. Dr. Hribar je priporočal obsojenca cesarjevi milosti in tudi obtoženec je dvignil roke in prosil milosti. Delu ljubljanskega publika se je zdelo to seveda smešno.

Izpred novomeškega porotnega sodišča.

Zaradi hudodelstva goljufigije je bil toženi Anton Simončič iz Lažiš na Stajerskem. Prej je bil že kaznovan radi tatvine, in ko je prišel leta 1905 iz ječe, je pričel pekovsko obrt. V to svrhu je jemal od svoje polsestre denar pod raznimi pretvezami in jo tako goljufal. Obsojen je na 5letno ječo, poestreno z enim pestom mesečno in trdim ležiščem.

Vsled nenravnosti je bil tožen Jožef Zonc iz Podhožnega hriba, a porotno sodišče ga je spoznalo nekrivim in ga oprostilo.

Vsled nenravnosti se je moral zagovarjati tudi Anton Perpar, posestnikov sin iz Sela pri Ajdovci. Spoznan je bil krivim in obsojen na 15 mesecev težke ječe.

Dnevne novice.

Volivni okraji na Koroškem.

S Koroškega nam pišejo: Tudi koroški Slovenci pozdravljajo načelo splošne in enake volivne pravice, katero je vlada sprejela v svoj načrt. Nikakor pa ne moremo biti zadovoljni z razdelitvijo dežele v vol. okraje. Po številu prebivalstva in davkih imajo Slovenci pravice do dveh mandatov. Toda po vladnem načrtu dobimo en sam mandat. Zagotovljen nam je namreč edini 3. volivni okraj, ki obsega sodne okraje Pliberk, Döberlaves, Borovlje in Kaplja. Pa tudi tukaj slovenski demoljubi ne bodo smeli rek križem držati. Nad 11.000 Slovencev v velikovškem (4) okraju pa vladni načrt na milost in nemilost izroči nemškimi nacionalcem. Do 50.000 Slovencev pa je razcepljenih v pet drugih okrajev. Celo nemški „Kärntner Tagblatt“ prizna, da se v tem oziru Slovincem godi krivica. Tako je do 8000 Slovencev v okraju Rožek v 7. vol. okraju priklapljenih nemški večini. V 9. okraju je do 13.000 Slovencev v sednih okrajih Podkloster, Trbiž in Šmohor prideljenih po večini nemškim volivcem. Prav lahko bi bila vlada vol. okraje razdelila take, da bi Slovenci dobila dva mandata. Morda to dosežejo slov poslanci v odseku.

— **Iz Aleksandrije.** Stava iz voščekov se je končala peti dan. — P. Engelbert Pollak je srečno dospel v Aleksandrijo 19. t. m. Takoj isti dan se je odpeljal v Zgornji Egipt, odkoder se povrne 3. sušca. Prvo postno nedeljo prične v Aleksandriji sv. misijon za Slovence P. Benigen.

— **Vžigalice družbe sv. Cirila in Metoda** se podraže vsled nove pogodbe in ker je sploh v ceni poskočilno blago te vrste. Do sedaj je bila cena originalnemu zavoju — 500 zavitek „Normal“ 48 K. Od 1. aprila 1906 naprej pa bo cena isti množini 54 K. „Flemming“ ima po novi pogodbi isto ceno kakor „Normal“. Zato opozarjamo vse častite konsumente, trgovce in prodajalce na ugodno priliko, da si nabavijo dovoljno zalogo vžigalic še tekom meseca marca 1906. Tvrda Ivan Perdan v Ljubljani kot založnica družbinih vžigalic se je namreč zavezala, da efektuira vsa tekom meseca marca jej poslana naročila po dosedanjih nizkih cenah. Vžigalice družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so najboljše in najcenejše, družba pa je prejela od razprodanih vžigalic do konca 1905. leta znesek 18.000 kron. Torej domorodci hitite z naročili v očitvini svoj prid.

— **Ortsgruppe Abazia des deutsch-evangelischen Bundes für die Ostmark** se zove neko društvo, katerega pravila je ravnokar odobrilo tržaško namestništvo. Opatija utegne po nemških mislih postati cela lutska misijonska postaja, zavetišče fanatičnih pastorej in najtrši pilot nemškega mesta do Adrije. Seveda se zna najbrže zgoditi, da nemške marke iz Prusije splavajo po vodi.

— **V prid M. Vilharjevemu spomeniku** priredi postojnski salonski orkester koncert v soboto, dne 3. sušca t. t., v restavracijskih prostorih južne želez-

nice v št. Petru. Začetek ob pol 9. uri zvečer. Vstopnina za osebo 2 K, za družino 4 K. Z ozirom na namen koncerta se preplačila hvaležno sprejemajo. Vstop je dovoljen le povabljenim in po njih vpeljanim gostom.

— **Dvakrat je umrl.** Anton Medvešek, rodom Kranjec iz krškega okraja, se je pred leti podal v Ameriko, boljšeega zasluzka iskat. Leta 1904. je prišla v Rabelj na Koroško, kjer je bil uslužben, vest, da je umrl. Čez tri mesece je pa sam pisal „lastnorodno“, kako se mu godi in da dobro zasluži. Leta 1905, meseca novembra, je spet prišla od tam, kjer je delal, vest, da je umrl. Tekoči mesec pa je dobila mati njegovega dekleta tretje pismo in denar. Ali je sploh še mogoče večjih čudežev v Ameriki, onkraj te velike vode?

— **Tržaški iredentovci** so se pri predpustnem korzu norčevali iz vladnih naredb. Napravili so na trgu črna katefalk in žvižgali, kar se je dalo.

— **Za člane dež. komisije za dohodninski davek** je imenoval fin. minister gg. Franceta Doberleta, Henrika Kittaga in Filipa Zupančiča.

— **Prestavljena** je na šolo v Predosljih učiteljica gospodična Ivana Lampe.

— **Potovanje general. štaba** se bo letos vršilo po Hrvaškem in po Bosni.

— **Zvišanje pokojnin državnim uradnikom.** Preračunski odsek je sklenil, naj se zvišajo pokojnine državnih uradnikov za 40 odstotkov aktivitetne doklade.

— **Krka** je izstopila.

— **Umrl** je šele nedavno za drž. poslanca tržaške trg. in obrtne zbor. izvoljeni Cezar Combi.

— **Aretirali** so trgovca Reosa iz Kranja in Majdičevega knjigovodjo Pičevca iz Kranja. Dolže ju velikih sleparij.

Ljubljanske novice.

lj **Vojaška vest.** Poveljnikom depolnilega okrajnega poveljstva št. 17 v Ljubljani je imenovan major Fran Tischna, do zdaj poveljnik drugega bataljona, 17. pešpolka v Celovcu. Prejšnji poveljnik dopr. okr. poveljstva št. 17, Emanuel pl. Herget je odšel iz „zdravstvenih ozirov“ na dopust ter bode zopet trajno v pokoj. Afere Kristan menda ne pozabi tako kmalu. — **Novoimenovani** poveljnik je rodom iz Ljubljane ter slovenskega popolnoma zmožen.

lj **Imenovan** je za sekundarija v dež. bolnici dr. Pavel Indra.

lj **Mestni arhivar g. Aškero** je za mesec dni odpotoval v Egipt na „študijsko potovanje“.

lj **Pred porotnike v Ljubljani** še pridejo: 2. marca 26 let stari delavec J. Gorta iz Hrušice radi uboja, 25 let stari delavec Jožef Stanger iz Gobičar radi tatvine in goljufigije in 3. marca železniški delavec Janez Beljan v Ljubljani radi poizkušene umora sorodnika.

lj **Predavanje.** Jutri, 2. marca, popoldne ob 4 uri, predavanje „Kršč. ženske zveze“ v prostorih „Kršč. soc. zveze“, Franciškanske ulice št. 2. Predava g. dr. Josip Jerše. K obilni udeležbi vabi odbor.

lj **Maščevanje ni vselej sladko.** Neka tukajšnja natakarka je imela ljubavno razmerje z nekim obrtnikom, vsled česar so se pričele hude posledice. Ko je obrtnik sam to opazil, se je natakarki izneveril. Seveda da to prvi ni bilo všeč in v njenem srcu se je vzbudila želja po maščevanju, toda ne napram obrtniku, ampak napram svoji izpodrinjevalki. Pred nekaj dnevi se je natakarka res podala v družbi neke svoje prijateljice v stanovanje svoje izpodrinjevalke, kjer se je pričelo takoj žensko regljanje, katero se je končno izpremenilo v „mokri“ boj. Natakarka ni hotela zapustiti izpodrinjeval. stanovanja, ampak le regljala Konkurentinja je pograbila lonec mleka, ki je bil naenkrat v natakarki. Toda ta se bele kopelji ni zbal in še naprej regljala. Ker mleka ni bilo več, so prišle na vrsto pomije, za temi pa hišnik, kateremu je bilo regljanje preveč, ki je od mleka in pomij pomečeno natakarico pognal iz hiše. Maščevanje je, pravijo, sladko, a v tem slučaju je bilo pa moko.

lj **Vjel ju je.** Predsinočnjem sta prenočevala brata Matevž in Lovre Ramovš iz Zabe vasi okraj Kranj pri mizarju Fr. Pokornu v Novi vasi pri Viču. Ko sta Ramovša včeraj zjutraj odšla, je odšla z njima tudi Pokornova srebrna ura, vredna 22 K. Ko je Pokorn tatvino opazil, je takoj vedel kdo je tat. Odšel je takoj proti kolo-dvoru in se odpeljal proti Skefji Loki. Pa glej ga spaka — v Siški stopita v ravno isti kopej v katerem se je peljal Pokorn oba Ramovša. Tako so se odpeljali vsi trije skupne v Skofjo Loko; kjer jih je Pokorn

prijel in izročil tamošnji policiji. Pri zaslišanju sta Ramovša tatvino priznala in izpovedala, da sta uro prodala nekemu stari-narju za štiri krone. Pripeljali ju bodo nazaj v Ljubljano k sodišču.

lj **Napad.** Ko je šel sinoči črevljar-ski mojster Anton Sameja po sv. Martina cesti, je bil od dveh neznancev naenkrat napaden. Sameja se je posrečilo zbežati proti vejašnici, kjer se je pomešal med pasante. Neznanca sta prihitela za njim in sta brez vsakega vzroka pričela nadlegovati dve ženski. Napadalca sta bila v osebi dveh sekačev pil na sv. Martina cesti aretovana.

Novomeška obrtna zadruga.

V. občni zbor Novomeške obrtne zadruge se je vršil v nedeljo, dne 18. febr. ob napovedani uri. Shodu je prisestvoval zadružni instruktor g. dr. Modig, vladni zastopnik g. dr. Žužek in novomeški župan g. pl. Sladovič.

Zadružni načelnik g. Frančič otvori zborovanje ter pozdravi navzoče člane. katerih je bilo ed 443 povabljenih navzočih le 70 članov. Ker je bilo izmed navzočih največ nezavednih obrtnikov, kateri ne poznajo nobene meje dostojnosti, so sprejeli s hrupnim ugovarjanjem načelnikov pozdrav. Tajnikovo poročilo bilo je nekaj natančno sestavljeno in pojasnjeno; iz njega sledi, da šteje zadruga 443 članov, ki se dele v 47 raznih obrtov, po precejšni večini je 76 mizarjev in žagarjev. 42 pekov, 35 črevljarjev, 32 mizarjev, 33 krojačev, 26 kovačev, 23 mesarjev, 22 tesarjev, 19 zidarjev, 10 izvoščakov, 8 kolarjev, 8 šivilj, 7 ključarjev, 6 sedlarjev, 5 slikarjev, in drugih raznih obrtov, ki so zastopani od enega do petih članov, in to v sodnem okraju novomeškem. V letu 1905 je nanovo pristopilo 21 obrtnikov, ker se jim je podelila samostojna obrt. Učnih pogodb se je sklenilo 40, oprostilo se je 29 učencev. V učenju od 1. jan. naprej se nahaja 65 učencev.

Dohodkov je imela obrtna zadruga v letu 1905 K 782.

Stroškov je narastlo 730 K 14 vinar; prebitka je torej 51 K 86 vin.

Imovine v gotovini je v blagajni 104 K 90 vin

V hranilnici naloženo 1090 K 2 vin.

Člani dolgujejo na vstopnini 1688 K.

Vsa imovina znaša 2934 K 78 v.

V triletni dobi za časa načelnštva Frančiča in Maloviča je imela obrtna zadruga 36 posvetovalnih sej, v katerih se je rešilo 218 važnih točk dnevnega reda. V letu 1905 so se proti 61 osebam vložile na polit. obrtno oblast ovadbe, ker so izvrševale obrt brez dovoljenja. Raznih pismenih vlog se je oddalo 139 razun tega nebroj povabil k sejam in shodom. Vse to kaže marljivost dosedanjega odbora. Podnačelnik g. Malovič izreka vsem odbor-nikom najtoplejšo zahvalo za marljivo delovanje in trud. Marsikateri je moral preslišati surove besede mesto zahvale, a to naj nikogar ne moti, tolaži naj jih zavest, da so delovali vestno za blagor obrtnege stanu. Kdor hoče delovati javno, je tudi izpostavljen javnemu zasramovanju, ker danes je nehvaležnost in obrekovanje plačilo za tako delovanje. Zavedni obrtnik naj vse to preze in naj deluje tudi za naprej v prosep in blagor svojega stanu.

To poročilo je bilo od nahujskane tolpe zopet sprejeto s hrupom in ugovori, na kar je bil primoran nastopiti resno vladni zastopnik, da se je naredil mir. Ko se pezeve od načelnika, da če ima kdo kaj ugovarjati tajniškemu poročilu, se oglasi gosp. Umeč, kateremu je obrtna zadruga trn v peti ter zahteva, da se naj izkaže zadruga s podrobnimi izkazi o stroških, nato se navedejo posamezni stroški iz knjige, kateri so podprti z dokazi pobotnic. Ker se je med obrtnike raznesla vest, da nima zadruga v redu denarnega stanja, so nasprotniki dobili dolge nosove. Ko se je dalje sklepalo o izpremembi pravil, o pristopu k deželni zvezi, in o obligatoričnem vstopu k mojsterski blagajni, so vsi predlogi bili zavrnjeni z velikanskim hrupom in kričanjem.

Slišalo se je kričanje: „Zadruga naj se razpuste in denar povrne!“, nakar je v resnici začelo zahtevati več obrtnikov vplačano pristojbino nazaj. Vsi navzoči zavedni obrtniki so izprevideli, da ni mogoče sodelovati s takimi suroveži, tem manj, ker se puste nahujskati od nekaterih nasprotnikov, ki celo niso obrtniki.

Gospod Sladovič temeljito pojasni žalostni položaj, v katerem se nahaja obrtni stan, ter povdarja, kako bi bila potrebna mojsterska bolniška blagajna. Ker se pa ne zaveda naš obrtnik koristi skupnosti, tudi tega ni mogoče doseči. Dokaj obširno ozi-gosa ukrep, katerega je svoj čas izdala deželna vlada in z njim ugodila nekaterim obrtnikom, da niso dolžni plačati zadružne pristojbine. Obrtna zadruga je storila svoje dolžnost ter dokazala v pritožbi proti odloku deželne vlade na ministrstvo, da jej po zakonu pripada, kar se je tudi od ministrstva zadruzi pripoznalo. Iz tega se zamore sklepati, da je deželna vlada sama povzro-

čila s svojim odlokom nezaupanje do obrtne zadruge ali sploh do združnega spojenja.

Pri volitvi načelnika so se glasovi cepili med osmimi obrtniki, od katerih je dobil mizar gospod Umek največ glasov. Za podnačelnika je bilo enajst kandidatov; izvoljen je bil slikar gospod J. Pintar. Za popolniten odbora so bili izvoljeni gg: Mramor, usnjari, Blažon, urar, obo iz Novega mesta, ter Gorupič, Matko in Košir izven Novega mesta.

Dosedanji odborniki so delovali nekateri več nego tri leta. Ker se je vedno hujšale proti zadrugi, je g. Francič odločno v odborovi seji odklenil vsake izvolitve v načelninstvo. Enako je storil gosp. Malovič, kateri je imenovan načelnikom osnivalnemu odboru za ustanovitev mizarске zadruge, katera se v najkrajšem času osnuje. To najbode vsem onim pojasneno, kateri trdijo nasprotno, posebno g. Franciču.

Ako se vsak novo izvoljeni toliko žrtvuje za obrtno zadrugo, kakor se je dosedajni odbor, posebno gg. Francič in Malovič, doživeli bodemo tekom let lepe vspehe. Ruvanje proti delavskemu odboru za zboljšanje naših interesov, ampak sodelovanje edino pomaga k vspehu. Kakor se čuje, je bila cela stvar že preje osnovana tako, da se voli novi odbor le iz takih mož, kateri bodo delovali za razpust zadruge. Dokaz temu je to, da se je sedaj novo izvoljeni načelnik izrazil: „Mi bomo delovali na to, da se zadruga razpusti in se denar porazdeli med obrtnike“. Zavedni obrtniki naj store svoje dolžnost če nečejo, da nastanejo zanje slabi nasledki.

Neki dopisnik v „Slov. Narodu“ trdi, da so g. Franciča „vrgli iz odbora, a gosp. Francič ni kandidat, ampak je bil pri seji predlagan za načelnika g. pl. Sladovič. Zakaj ni on izvoljen, to naj dopisnikar pojasni javnosti, če vé za vzrok. Da pa se ne bode preveč trudil, mu povemo, da ima g. pl. Sladovič še več nasprotnikov med obrtniki, kakor g. Francič, to pa zaradi okrbolniške blagajne, katerej on načeluje.

Zadruga kolektivnega smisla, kakor uči izkušnja, ne mora donášati takih koristi, kakor strokovna, to so izprevidili mizarji, čevljarji in krojači ter delujejo na to, da se odcepijo in si ustanove strokovne zadruge. Ker vlada sama to želi, je upati, da bode podpirala te želje, ter pomogla, da se čim preje vstanove strokovne zadruge.

Razne stvari. Najnovejše.

Gledališče je pogorelo v Santiagu di Chile. Doslej so izvlekli iz razvalin 11 ožganih trupel. Med ranjenici je 14 otrok.

Potres je bil v Bonaventuri. Ubitih je bilo 2000 oseb.

Rodbinska drama. Iz Draždan poročajo: Tovarniški mizar Stenn v Wilhenu je ubil svojo ženo, svojega otroka, potem pa sebi prerezal vrat. Vzrok: ljubosumnost.

Bolezen otrpnjenja tilnika se po Šleziji silno širi.

Vsa policija je bila aretirana — kakor poročajo iz Bukarešta — v Galacu s policijskim šefom vred. Dokazalo se je, da je policija v zvezi s tatinsko družbo.

1000 oseb aretovaných v Parizu. Med pustnim vrvenjem je bilo na velikem bulvaru v Quartier La aretovaných okolu 1000 oseb. Pri mnogih so našli prepovedano orožje in škatle, napolnjene s poprom.

26 oseb umoril. Prijeti morilec guvernerja Stenenberga, Orhard, je umor priznal in izpovedal, da je umoril prej že 25 oseb. Trpi na manji umora in pravi, da mora od časa do časa prelivati človeško kri.

Zverinska mati. Seljak Szapko je z Ugrskega odšel v Ameriko; a doma je zapustil ženo s tremi otroci v veliki bedi. Žena se je naveličala lakotovanja in je sklenila, iznebiti se otrok. Med tem se ji je starejša hči pokvarila še moralno in je nekega dne povila dete. Drugi dan po porodu ji umre hči in malo za tem dete. Mati je hčer zastropila, a njeno dete zadušila. Za tem se je hotela iznebiti svojega 7letnega sina. Zaprla je dete sredi zime v sami srajci na mrzel skedenj in mu več dni ni dala jesti. Deček je lačen nekega dne ukradel materi skorjico kruha. Radi tega ga je mati prav grdo kaznovala. Vzela je njegove

mrzle ročice in jih pritisnila na razbeljene železne plošče. Detetu so se prsti na mestu sežgali. A to ni bilo dovolj. Zver je vzela iglo ter je detetu iztaknila oči. Sosedje so našli dete polmrtev in vse opečeno. Mater so prijeli.

Nove japonske bojne ladje.

London, 27. februarja. V enem letu bodo izgotovljene štiri velike vojne ladje japonske, med njimi oklopnica „Sacuma“ z 19 000 tonami.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 1. marca. V slučaju, da bo cesar zadrževan udeležiti se izkrcevalnih vojaških vaj na jugu države, se jih gotovo udeleži prestolonaslednik Fran Ferdinand. Poletna eskadra bo za te vaje znatno pomnožena. (Glej politični pregled. Ur.)

Budimpešta, 1. marca. Državni pravdnik toži poslanca Pelonyija zaradi razžaljenja veličanstva.

Budimpešta, 1. marca. Član mag-natske zbornice baron Ronay je pozvan k državnemu pravdnistvu. Dolže ga, da je hujškal uradnike, naj se upre v službi.

Nyirekhaza, 1. marca. Vsi uradniki sabolčke županije so podali svoje demisijske.

Belgrad, 1. marca. Trgovski previzorij z Avstrijo je bil včeraj na Dunaju podpisan. Pogajanja se nadaljujejo. Upanje je, da Avstrija pristane na novo veterinarsko konvencijo.

Berolin, 1. marca. Nemški cesar nastopi svoje potovanje po Sredozemskem morju 21. t. m. Angleški kralj bo v Biarritzu tri tedne, nakar se poda s kraljico na Sredozemsko morje, kjer se snide z nemškim cesarjem.

Helsingfors, 1. marca. Štiri tatove, ki so okradli državno blagajno, so zapli. Našli so pri njih 90 000 mark.

Minsk, 1. marca. Na cesti so našli dve z dinamitom napolnjeni bombi. Oddali so ju policiji.

Irkutsk, 1. marca. Na mandžurijski železnici sta trčnila dva vojaška vlaka. — Osem kazakov je ubitih, več ranjenih.

Pariz, 1. marca. Proti inventuri v kapelici rakve Lotringijcev v Nancyju je upravitelj protestiral proti inventiranju in dal pretest na zapisnik, češ, da so vse on-dotne dragocenosti last Habsburžanov in dar cesarja Franca Jožefa I. Uradnik inventure ni izvršil in si je dragocenosti le ogledal.

New York, 1. marca. Tu je prebivalstvo v strahu radi vednih dinamitnih eksplozij, katere izvršuje neka družba anarhistov. V zadnjih osmih dneh je bilo več poslopij pogrnanih v zrak. Včeraj so bile aretirane tri osebe, ki so hotele zažgati 20 funtov dinamita.

London, 1. marca. Neka londonska korespondenca priobčuje vest, da je v Pekinu kitajska cesarica umorjena. Uradoma se o tem tu še nič ne ve. Skoro gotovo bo ta vest neresnična.

Spominjajte se „Družbe sv. Cirila in Metoda“

Pes=prepeličar

velik, bele dlake z rumenimi progami in dolgimi ušesi je prijet.

Pojasnili daje Ivan Rozman D. M. v Polju. 450 3—3

Kdor želi kupiti izvrstno, naravno

črno in belo **Vino** ter **refoško**

za buteljke, naj se izvoli obrniti na posestnika in trgovca **Sime Defar** v Tinjanu pri Pazinu, Istra. 417 6—2

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306 2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

Dat.	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm	Tempe-ratura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padevina v 24. urah v mm.
28	9. zveč.	726.8	5.1	sl. jvzh.	dež	
1	7. zjutr.	731.6	0.6	sl. jug	sneg	43.9
	2. pop.	732.4	6.5	sl. jvzh.	obl.	
Srednja včerašnja temp. 6.8°, nerm. 1.2°.						

Borzna poročila. Ljubljanska „Kreditna banka“ v Ljubljani.

Uradni kurzi dunajske borze 28. februarja 1906.

Založbeni papirji.	Denar	Blago
4% majeva renta	99.95	100.15
4% srebrna renta	99.90	100.10
4% avstrijska krona renta	100.05	100.25
4% zлата renta	118.05	118.25
4% ogrska krona	95.10	95.30
4% zлата	113.60	113.80
4% posojilo dežele Kranjske	99.50	101.10
4% posojila mesta Spljet	100.65	101.65
4% Zader	100.10	101.10
4% bosn.-herc. žel. pos. 1902	100.35	101.35
4% češka dež. banka k. o.	100.10	100.20
4% ž. o.	100.15	100.25
4% zast. pisma gal. d. hip. b.	100.35	101.35
4% pešt. kom. k. o. z 10% pr.	106.50	107.50
4% zast. pisma Innerst. hr.	100.50	101.50
4% ogr. cen. dež. hr.	100.10	100.10
4% hip. banke	100.10	100.30
4% obl. ogr. lokalnih žel. d. dr.	99.50	100.50
4% obl. češke ind. banke	100.50	101.50
4% prior. Trst-Poreč lok.	99.90	100.10
4% prior. dol. žel.	99.50	100.10
3% juž. žel. kup. 1/1. 1/2.	316.25	318.25
4% avstr. pos. za žel. p. o.	101.10	102.10

Srečke.	195.50	197.59
Srečke od 1. 1860 1/2	289.10	290.10
1864	159.10	161.10
tizske	292.10	301.40
zem. kreditne I. emisije	295.10	305.10
II.	260.10	267.10
ogr. hip. banke	100.10	108.10
srbske á frs. 100.	149.50	150.50
turške	25.10	27.10
Basilika	474.10	484.10
Kreditne	79.10	85.10
Inomoške	91.10	99.10
Krakovske	60.10	68.10
Ljubljanske	51.50	53.50
Avstr. rud. križa	32.75	34.75
Ogr.	58.10	64.10
Rudolfove	71.50	77.50
Salburške	534.10	544.10
Dunajske kom.		

Delnice.	127.50	128.50
Južne železnice	672.25	673.25
Državne železnice	1632.10	1642.10
Avstr. ogrske bančne delnice	669.75	670.75
Avstr. kreditne banke	787.10	787.50
Ogrske	246.10	246.50
Zivnostenske	660.10	668.10
Premogokop v Mostu (Brüx)	538.25	539.25
Alpinske montan	2625.10	2639.10
Praške žel. indr. družbe	537.75	538.75
Rima-Murányi	271.10	275.10
Trbovjske premog. družbe	564.10	566.10
Avstr. orožne tovr. družbe	157.10	160.10
Češke sladkorne družbe		

Valute.	11.35	11.39
C. kr. cekin	19.10	19.13
20 franki	23.49	23.56
20 marke	23.98	24.06
Severigns	117.30	117.50
Marke	95.75	95.95
Laški bankovci	251.10	251.75
Rublji	4.84	5.10
Dolarji		

Korespondence in računstva več

uradnik

išče primerne posla za eno, dve ali tri ure na dan. 455 2—1

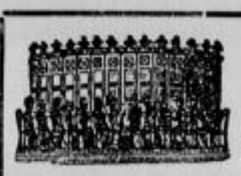
Ponudbe pod a + b upravnistvu tega lista.

Vsem, ki se čutiljo utrjene in bedne,

ali so nervozni in brez energije, da „Sanatogen“ nov življenski pogum in novo moč. Sijajno potrđilo nad 3000 profesorjev in zdravnikov. Dobiva se v lekarnah in drožerijah. Brošure razpošilja franco in zastoj Bauer & Co., Berlin S. W. 48 in glavno zastopstvo C. Brady, Dunaj I.

461 4—1

Panorama Kosmorama

v Ljubljani
Dvorni trg šte. 3,
pod „Narodno kavarno“.

—O— 458

Od nedelje 25. februarja do vštete
sobote 3. marca 1906:

RIM.

V večjem trgu na Spod. Štajerskem se zaradi bolehnosti posestnika **takoj** proda dobro obiskana 460 10—1

večja trgovina

katera je v celém okraju na najboljšem glasu in vsakemu lahko dokaže, da se izvrstno obrestuje. Kje, pove upravnistvo.

Išče se deklica poštenih starišev kot

učenka trgovine

z mešanim blagom, večša slovenskega jezika in pisave, posebno pa računstva, v starosti od 15—16 let. 459 4—1

Polenovka

sveža in dobro namočena

439 3—2 se dobi v trgovini

Valentina Sitarja.

Koncipijenta

sprejme **takoj** eventualno tudi čez nekaj mesecev odvetniška pisarna

Dr. Krisper in dr. Tomišek v Ljubljani.

447 5—2

2291 76

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“

Podružnica v CELOVCU.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obilgacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Akcijski kapital K 2,000.000.—.

Zamenjava in ekskomptuje

izrečane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavalije.

Rekompt in inkasso menlo. 222

Rezervni zaklad K 200.000.—.

Daje predjume na vrednostne papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Borzna naročila. 223

Podružnica v SPLJETU.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.